

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl. 1/2, an
3 fl. 1/2, an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2,
an 9 frcs., 1/2, an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 6 Iunie 1896.

Numărul 23.

Un capitol din misiunea preoțimii noastre.

Nu poate să existe o politică mai nefericită de cât politica unilaterală. Cât dobîndesci cu ea de o parte, atîta și încă și mai mult perți de altă parte. În o atare politică se adevărește, că faci un paș înainte și doi înapoi. În o atare politică nutrești sperări esagărate, și urmarea e, că aprópe la fie care paș dai de câte o desamăgire demoralisătoare.

Așa ne-am indeletnicit și noi a face politică, și indeletnicirea acésta crește pe zi, ce merge. Astăzi face politică totă suflarea românească, dacă dispune de puținică inteligență.

Dar n'am grăit bine: nu face, ci numai grăescce politică. Politica aceea, carea o facem noi, e foarte unilaterală.

Pretindem de o parte foarte mult, dar de altă parte nu ne silim a ne crea un temei, pe care aședându-ne să putem da pretensiunilor noastre valoarea cuvenită.

Pretindem de o dată drepturi așa de mari, cât dacă vrășmașii nostri politici ni-le-ar da, ei înșiși și-ar săpa prin acésta mormîntul. Lucru firesc, că ei aflându-se în avantajul unei poziții strategice întărite ne răspund asemenea Elinilor din Termopile: „Veniți și vi-le luați, dacă puteți!”

Și noi în zădar ne svircolim, căci nu-i putem sili, pentru că nu ne-am creat și noi din parte-ne o poziție strategică, din care dănd năvală asupra

întăriturilor lor să putem spera, că năvala noastră va reuși.

În unul din ultimii numeri ai foii noastre un corespondent al nostru a spus foarte bine, că poziția acésta strategică ne-o putem crea din un capital îndoit: din capitalul intelectual și din cel material.

Corespondentul nostru, când a scris acestea, sigur nu a pretins pe sama sa gloria de a fi găsit pétra înțelepciunii. Lucrul e adecă așa de evident, cât ori cine-l poate vedé și nimeni nu-l poate nega. Ceea ce aflăm a fi vrednic de laudă în corespondentul nostru, este, că el a avut curajul de a spune în față celor ce au luat asupra-si obligamentul de a hotări direcția politicii noastre și de a și face politica acésta, că ei au făcut puțin, foarte puțin, pentru ca să dispunem în măsură îndestulătoare de capitalul acela îndoit, și că până nu se va face în privința acésta cu mult mai mult, de cât s'a făcut până acum, până atunci noi în zădar ne svircolim făcând politică: nu numai că nu dobîndim nimica, ci dimpotrivă perdem și ceea ce avem.

Dacă s'a făcut ceva la noi pentru dobîndirea aceluși capital, acésta a făcut-o aprópe numai preoțimea noastră.

Pentru ca să te convingi despre acésta, ai numai să cerci în programele gimnasiilor românești, și vei afla, că jertfele cele mai mari pentru crearea unei inteligențe române le-a adus și le aduce preoțimea. Cei mai mulți dintre

tinerii, cari au cercetat și cercetază școlile acestea, sînt fii de preoți.

Și preoțimea noastră întru adevăr a și reușit, să dea poporului nostru o clasă inteligentă, pe carea contrarii nostri politici acum nu o mai pot ignora.

Jertfele, cari le-a adus și le aduce preoțimea noastră spre acest scop, sînt întru adevăr supraomenești: ele pot să isvoréscă numai din isvorul grației lui Dumnezeu, carea scie, să lumineze mințile și să misce voințele. Și noi nu putem să încetăm a dori, ca grația acésta Dumnezeu să o verse cu îmbelșugare încă și mai mare în inimile preoților nostri.

Dorința acésta a noastră e foarte îndreptățită. Unui popor, care vre, să se emancipeze, nu-i ajunge aceea, ca el să-si creeze o clasă impunătoare de cărturari. El în lupta pentru emancipare mai are lipsă de alte arme. În special are lipsă de o clasă mijlocie. Nu capitalul științei singur, ci mai ales industria și comerțul e arma aceea, carea e în stare a emancipa un neam și a-l ridica preste alte némuri. De o clasă puternică industrială are lipsă și poporul nostru, dacă va să se emancipeze și să se înalțe.

Și totuși cât de puțin e, ceea ce s'a făcut la noi pentru crearea unei clase puternice industriale și comerciale!

Ar fi timpul, ca preoțimea noastră să-si îndrepte zelul și spre crearea

Feuilleton.

Datul și ziua.

De ai timp și tignă, și pofta de a sci te înteeșce, atunci, — dar îți sfătuesc, ca numai atunci, — să cetesci espunerea plicisitoare, ce are să urmeze. De cum va înse și muncit din greș, fie cu capul, fie cu mâna, și vrei, să te restaurezi prin o lectură distrăgătoare; de cum va prin cap și-se încrucieșcă gânduri cu grije și grije cu gânduri, și vrei, să scapi de ele, vrei, să le alungi: sfatul, ce-ți dau, e, să puț espunerea acésta la o parte și să-ți vești de altă distragere și de altă alungătoare de griji.

Cei ce vor ceti mai departe, ușor se vor convinge, că cele zise nu înzădar le-am nis; de altă parte am ținut, că-mi este datorința, să avizez pe cetitori, la ce au. să se aștepte, ca pe dreptul nime să nu-mi potă băga vină. Cei ce cu toate acestea vor ceti și mai departe, șie-si vor avé, și-si bage vină, ér nu mie. Și acum la lucru!

Cu toate rivalitățile, cu toate contrastele, ce sînt între diversele țări și némuri, totuși am ajuns, să ne unim în multe lucruri, în

cari odiuoră nu găsiat unite nici două țări vecine, și cu timpul ne vom uni póte în și mai multe. Ca să nu mai amintesc de alte lucruri, în socotirea timpului azi totă creștinătatea lea ca punct de mănecare anul nasterii Mântuitorului și vorbesce de ani înainte și după Domnul nostru Isus Christos, pe când ordinióră mai fie care țară își avea felul său de socotire deosebit de al celor alalte țări și némuri.

Romani numéruă anii de la zidirea Romei, dar cu privire la anul zidirii nici chiar ei nu erau de o părere; Grecii după Olimpiade sau după jocurile olimpice ținute tot la 5 ani; Iudeii de la facerea lumii; Mohamedanii de la fuga lui Mohamed; Egiptenii într'alt fel, ér Sinezii deosebit de toți aceștia ș. a. m. d.

Firesc și creștinii numai pe încetul și numai târziu aujunseră la înțelegere, mai ales creștinii din deosebite țări. Începătorul noului fel de socotire a fost abatele *Dionisius Eciguus*, care a trăit în vécul al 6-lea de la Mântuitorul.

La început noul fel de socotire s'a folosit numai în Italia și numai în treburi bisericesci, și abia în secul al 9-lea și al 10-lea, după ce Carol cel Mare îi deschise cale în documentele sale, ajunse în folosință generală. Pentru

timpul înainte de Mântuitorul s'a păstrat felul de socotire al Grecilor și al Romanilor multă, multă vreme; și mai numai în zilele noastre aujunserăm la înțelegere deplină și cu privire la vremurile străvechi.

Anii după nascerea Mântuitorului se numéruă înainte, anii din ainte de nascere înapoi așa, ca numărând: 1, 2, 3 . . . . . 100, 101, 102, ... 1000, 1001, 1002, ... d. Chr. aujungi tot mai aprópe de zilele noastre, pe când la anii din ainte de nascerea Domnului cu cât numerii sînt mai mari, cu atîta anii de noi sînt mai departe, de facerea lumii mai aprópe. De aci e ușor de înțeles, că vrénd, să scii anii de la cutare eveniment și până azi, la evenimentele de după nascerea Mântuitorului anul întâmplării se subtrage din numărul anului de față, la evenimentele din ainte de Mântuitorul anul întâmplării se adauge la anul de față. Așa dacă dintre multele feluri de socote cu privire la facerea lumii vom da întâietate socoteii bizantine de 5508 ani, va trebui să zicem, că de la facerea lumii și până azi sînt 5508+1896 sau 7404 ani, sau și mai bine zis anul nostru de la facerea lumii e al 7404-lea an.

Nu mi-ar plăcé, să mai rămână nici o îndoieală, și numai de témă, să nu rămână,

acestei clase. Scim, că în poporul nostru e mare aversiunea mai ales față cu meserieși. Dar nu a fost ore într'insul odinioară mare și aversiunea față cu toți, cei ce purtau pantaloni și nu cioreci ca el? Și astăzi, mulțumită grației lui Dumnezeu și zelului preoțimii noastre, aversiunea acesta a perit.

Tot grația lui Dumnezeu și zelul preoțimii noastre va pute face, să părăd din poporul nostru și aversiunea față de clasa mijlocie. Nu toți tinerii sînt inzestrați cu talente intelectuale așa de mari, cât de la ei să se pōtă spera, că ei trecēnd prin tōte școlile mai pe urmă vor aduce șie-și și altora un folos, care să corēspundă jertfelor de bani și de timp, ce se aduc pentru cualificarea lor. Dară mulți, fōrte mulți sînt tinerii aceia mai puțin inzestrați cu talente intelectuale, cari aplicāndu-se la comerțiū și la meserii vor pute să fie spre mare folos, fōrte a dese ori spre mai mare folos de cât cārturarii.

Fie incredințați frații preoți, că vor implini un lucru plăcut lui Dumnezeu și nespūs de folositor credinciosului popor, pe care-l păstoresc, dacă vor aplica o parte a fiilor sēi la comerțiū și industrie și vor premerge poporului și în privința acesta cu exemplu bun.

Așa găsim, că e bine, să scriem acestea acum, când anul scolastic se apropie de capēt.

„Vaterland“ despre afacerea primatēlui Genadie. — Fōea catolică din Viena, după ce comunică, în ce chip s'a sevārșit suspendarea și darea în judecată a primatēlui Genadie din Bucuresci, adaugē:

„Atāta despre cazul special. Dar el primesce lumină de la desvoltarea generală a bisericilor particulare grecesci-schismatice.

„Așa numitele sinode ca instituții permanente, cari le vedem astăzi ca iurisdicții supreme ale diferitelor biserici „ortodoxe“

regnicolare și naționale, nici de cum nu sînt o instituție a bisericii străvechi, care instituție să ajungă înapoi până în timpul catolic al acestor biserici particulare; căci așa numita constituție sinodală nici de cum nu e cuprinsă în spiritul bisericii catolice, ci e mai virtos o plantă curat protestantică. Nici biserica grecēscă-orientală nici chiar după desbinarea sa de la Roma nu a cunoscut instituția asta mai înainte de vēcul al șese spre zecelea. Mai întâi s'a instituit în Constantinopol sub stăpānirea turcēscă un „sinod permanent“ compus din 12 mitropoliți și din un număr de laici. Petru cel mare a imitat în Rusia acest exemplu așa, că a abrogat patriarhatul de Moscva și a înființat un „sfint sinod“, în care rolul cel mai de frunte îl avea procuratorul suprem împērātesc, — un laic, une ori chiar și un general. După ce s'a constituit regatul Greciei, guvernul ei încă n'a avut lucru mai urgent, de cât să supună biserica unui sinod neatfurnătoriu de la patriarhul „icumenic“. În Sērbia, România, Bulgaria după emanciparea de sub Turcia s'a întimplat tot asemenea. În tōte țerile acestea sinodul e parte o uneltă spre deprinderea puterii domnitoriului asupra bisericii regnicolare respective, parte un mijloc spre a nu lāsa, să crēscă prea mare puterea patriarhului ori mitropolitului preste episcopii, cler și popor. Așa și în România. Dacă așa dară primatele nu e fōrte după placul sinodului, cauza pare a fi, că el află, că un ast fel de sinod nu se pōte uni cu o biserică organizată în chip întru adevēr ierarhic. Firește pe terenul schismei primatele în zădar își va da silința de a delătura sinodul. Cel ce nu va un papă, acela cu atāt mai puțin va un pașor.

„Lucru straniū! Românii se mândresc nespūs de mult cu originea sa de la Romāni; ei ar dori, să stirpēscă din limba sa tōte elementele slavice și ar da mult, dacă din istoria sa ar pute șterge lungul period slavie. Și chiar la moștenirea cea mai rea a acestui timp greco-slavic, la pustia, stērpa schismă, carea l-a separat de cultura apusului și i-a aruncat în cătușele unei robii

spirituale de mai multe vēcuri, chiar la acesta tin ei cu cerbicie.

„Întregă cērta dintre primale și sinod și situația bisericii romāne preste tot e o dovadă nouă a vechei esperințe, că bisericile orientale desbinate de Roma nici o dată și nicāiri nu se înalță la înflorire adevēră, ci progresēază tot mai de parte în descompunerea internă și esternă. Bizanțul s'a lăpēdat o dată de Roma și a rāpit pe încetul pe Sērbii, Bulgarii, Romāni cu sine în schismă, pentru ca să-i robēscă. A fost o rēsplătă drēptă, dacă tōte popōrēle acestea în timpul mai nou și ele s'aū lăpēdat de patriarhul de Bizanț. Dar neatfurnarea dobīndită puțină binecuvīntare le-a adus; putredirea internă, starea tristă a clerului lor șcl. le-aū rēmaa. Separate de adevērătul centru al unității, ele nu se pot face pārtășe în fericirea religioasă adevēră. Aci se vede fōrte limpede, că și pentru viața acesta are valōre adevērul: A fară de biserică nu este mātuire.“

Delegațiunile. — Monarhul a primit Lunī pe membrii delegațiunilor.

La discursul omagial al lui Széll Kálmán presidentul delegațiunii ungare Maiesta Sa în rēspuns a zis:

„Îmi servesc spre plăcere a spune de nou, că raporturile noastre față cu tōte puterile aū rēmas cele mai amicabile.

„Ca document mai nou despre acesta servesc felicitările căldurōse exprimate de cātră domnitori și conducători statelor străine din incidentul serbării existenței milenare a regatului meū ungar.

„Pășirea energică și conscie a întreitēi alianțe în tōte cestiunile mai momentōse, cari ating interese europene, a contribuit în mod esențial la aceea, că cu tōte semnele neliniștitōre ivite în decursul anului trecut în mai multe rīnduri în Orient nu s'a conturbat pacea acelei părți a continentului.“

Mai departe constată, că prin conlucrarea armonică a puterilor europene în peninsula balcanică cu privire la menținerea stărilor actuale s'a ajuns la o atare înțelegere, de la rēmānerea căreia se sperēază desvolta-

mai amintesc, ceea ce alt fel aprōpe de sine se înțelege, că la anii înainte de Chr. numai anii se numără înapoi, er lunile și zilele înainte ca și la anii după Chr., așa că ziua premergătōre zilei de 1 Ianuar a anului 1 d. Chr. a fost 31 Decembre a anului 1 a. Chr., er nu 1 Ianuar anul 1 a. Chr. Tot pentru delăturarea neînțelegerii și îndoelii tin de lipsă, să amintesc și împrejurarea, că anul născerii Mātuitōrului se compută la anii de după Christos, cu alte cuvinte e primul an între anii d. Chr. Ețā pentru ce: Dionisiū numără anii *ab incarnatione Domini*, de la intruparea Domnului, luānd ca punct de mānecare conc-perea Mātuitōrului în pāntecele Preacuratei Vergure Maria (25 Martie, sērbătōrea concepērii sau Bunāvestirea). Pe vremea lui Dionisiū anul încep-a în 1 Martie, va să zică abia cu trei sēptēmāni și câteva zile înainte de sērbătōrea concepērii Domnului, așa că anul prim al erei creștine s'a petrecut, aprōpe întreg după intruparea Mātuitōrului.

Adevēră că mai târziū, prin seclul al 15-lea, începutul anului s'a pus în 1 Ianuar, și că din anul prim așa numit „de la intruparea Domnului“ aprōpe 3 luni se petrecuseră înainte de concepere și numai 9 eraū după concepere, dar numirea nu i-s'a mai schimbat, mai ales că partea lui mai mare o formēază lunile de după intrupare. Nu sufere îndoelă, că mai cu dreptul ai pute să-i zici „an al intrupării“, dar o dată ce

așa nu-i zici și totuși vrei, să l referesci la intrupare, mai potrivit de cât „anul prim de la intrupare“ nu poți să-i zici.

În timpurile mai din cōce, când zi de zi tot mai tare s'a lătit datina de a numără de la Mātuitōriul și anii, ce aū trecut de la facerea lumii și până la intruparea Mātuitōrului, a trebuit să se facă deosebire între anii din ainte de intrupare și după intrupare, sau cum se zice mai pe scurt, între anii dinainte de Christos (a. Chr.) și după Christos (d. Chr.), și astfel s'a putut nasse îndoelă, că anul intrupării unde se compută, la anii dinainte ori după Christos.

Pe urma celor zise mai cu ușurință se vor înțelege, cele ce mai sînt de zis. Dacă anii ar fi de 52 sēptēmāni inchiate sau de 364 zile, începutul anului sau anul nou ar căde tot pe aceeași zi a sēptēmāni pentru tot de una. Cu ce zi am început anul 1896, cu aceeași ar fi început anul nou pārinții, moșii și strămoșii nostri, și tot cu aceeași l-ar începe următorii nostri și următorii de următorii nostri, și atunci cālindarul, ce-ți vei fi cumpērat în iērnă, și-ar fi de ajuns pe întregă viața.

De ar mai trăi întreprindētōrii *Archimede*, nu cred, că nu s'ar pune, să accelereze pāmīntul în mersul lui cu cele 1 zi 5 ore 48 minute și 48 secunde sau cu timpul, cu cât mersul lui în jurul sōrelui ține mai bine de 364 zile. Dacă odinioară, cu 200 de anii a.

Chr., făcea planuri și se lāuda, că numai punctul fix îi mai lipsese, de care să-și atirne scripții, ca să ridice pāmīntul din ținini, ce nu ar face azi în timpul atātōr mașini?

Până se va afla un alt Archimede, sitem nevoiți, să luām în samă, că anul nu consiste curat din 52 sēptēmāni, ci anii comuni din 52 sēptēmāni și 1 zi, anii visecți din 52 sēptēmāni și 2 zile. De aci er urmēză, că în anii comuni anul nou merge cu câte 1 zi înainte, în anii visecți cu câte 2. De veți avē cālindarul îndemānă, veți pute vedē, că în anul de față, ce e an visect, 1 Ianuar stilul nou a cădūt pe Mercuri, er 31 Decembre va căde pe Joi, 1 Ianuar stilul vechi a cădūt pe Lunī, er 31 Decembre va căde pe Marți așa, că în 1897 anul nou gregorian va căde pe Vineri, cel iulian pe Mercuri. În 1898, fiind că anul 1897 va fi an comun, anul nou va căde numai cu o zi mai înainte, va să zică al nostru pe Joi, al apusanilor pe Sāmbătă.

Și acuma întors dacă nu-ți mai aduc aminte și vrei, să afii, că în ce zi a cădūt 1 Ianuar 1895, cauți, în ce zi a cădūt 1 Ianuar 1896, și mergi înapoi cu 1 zi. De la 1 Ianuar 1895 poți trece la 1 Ianuar 1894 și așa mai departe grijind numai, ca la anii visecți să mergi înapoi cu 2 zile, și de vei fi ajuns si mai departe, pe la 1800 ori 1700, să nu perți din vedere, că anii aceștia după

rea pacnică a raporturilor internaționale. La întărirea stărilor actuale contribuie și recunoșterea principelui Bulgariei din partea puterilor suzerane. Aliații Italiani au salvat în Africa onoarea stindardului său.

Cu satisfacție privește terminarea regulării Dunării la porțile de fer, care angajament monarhia noastră l-a luat în congresul de Berlin.

Armata se desvîltă gradat. Bosnia și Herțegovina își acoper cheltuielile din venitele proprii.

Tot același răspuns l-a dat monarhul și la vorbirea presidentului delegațiunii austriace br Chlumeszki.

„Tribuna“ în primul său din 4 a c. vorbind despre „Scandalul cu Metropolitul-Primat al României“ zice cătră capăt:

„Acuma, ce vedem? Vedem, pe urma scandalului cu Metropolitul, fel de fel de acușări, una mai murdară de cât alta pe care Episcopii și-le aruncă reciproc. Publicii, avid de senzații, sôrbe tot, ce se spune despre scandalurile din episcopii, pe care Episcopii, ei însuși, le presentă ca pe nise adevărate lupanare. Și vorba rea și scandalul rușinos trece din gură în gură și de la orașe la sate. Țr publicii în genere va sfârși prin a privi pe viitor cu scepticism la cel carî, ori cât de păcătoși ar fi ca ômeni, nici o dată și sub nici un cuvînt nu se cuvîne, să fie țtrîți ast fel în noroiu.“

Nu cutezăm, să facem o paralelă între episcopii bisericii noastre și între cei ai bisericii neunite din România. O atare paralelă nici nu e cu putință. Episcopilor bisericii noastre se potrivesc deci cu atât mai virtos cuvintele „Tribunei“, că „nici o dată și sub nici un cuvînt nu se cuvîne, să fie țtrîți în nici un fel „în noroiu“.

Firesce că excepție face numai noroiul „Aibumului milenar“ al „Tribunei“.

Congresul „Ligii culturale“. „Liga culturală“ în anii trecuți prin activitatea sa plină de zel și conșcie de sine a dat cauzei noastre naționale un avînt admirabil. În tim-

pul din urmă înse afacerile Ligii se află în o stagnare.

Acésta a recunoscut-o și constatat-o și venerabilul d. V. A. Urechia în congresul Ligii ținut în Bucuresci la Rusaliu. D. Urechia în raportul cetit în ședința de Lunu spune, că în timpul din urmă comitetul era divizat. Majoritatea comitetului a hotărît, să întrerupă ori ce relațiuni cu comitetul partidului național român din Transilvania și Ungaria, pe când minoritatea pretindea, ca Liga să continue întreținerea legăturii cu comitetul actual al partidului român. Mai de parte din Octobru 1895 unii membri din comitetul Ligii fiind fôrte ocupați, comitetul numai rar se putea întruni, ceea ce făcea, ca activitatea Ligii să lîngedescă. În fine a declarat dl Urechia, că dînsul fiind bolnav se retrage din comitet.

Congresul a ales president ad hoc pe dl Belloescu și a votat mulțămîtă dlui Urechia.

Din raportul censorilor apare, că din anul trecut au rēmas neincasați 11,000 lei; incasările au fost de 40,756 lei, Țr cheltuielile de 47,184, saldo în cassă 4571 lei, deposit în bonuri 9500 lei. Averele de azi e de 14,071 lei. În anul trecut au incurs cu 100.000 lei mai mult.

D. C. Dobrescu vorbind asupra raportului comitetului central zice, că acesta nu mai corēspunde așteptărilor țerii și scopului Ligii. Ca dovadă cetesce o circulară a comitetului central cătră presidentii de secțiuni, în care se notifică, că Liga a întrerupt raporturile cu presa străină în urma agratiării membrilor comitetului partidului național din Transilvania, de ôre ce agratierea s'a considerat ca începutul împăcării cu Ungurii. Propune, să se reprobeze acțiunea comitetului central.

După o discuție înfocată propunerea s'a primit cu 57 din 71 voturi.

Încă înainte de votare dnii Periețian-Buzău și Delavrancea însoții de 20 membri părăsesc congresul.

După votul de neîncredere dat comitetului vechiu, din care mai mulți membri au repășit de mai înainte, s'a ales comitet nou

în persoanele dlor: Ionel Grădișteanu deputat M. Vlădescu profesor universitar, C. Disescu profesor universitar, D. Nenițescu avocat, Dr Stoicovici medic, C. Rădulescu-Motru profesor, D. A. Florescu proprietar și Miculescu student. În fine se alege dl Urechia president de onore, și se încheie ședința.

Noul comitet și-a ales de president pe dl Ionel Grădișteanu, vicepresident pe M. Vlădescu, cassar pe D. Nenițescu, secretari pe Florescu și Rădulescu-Motru.

Noul comitet a publicat un manifest cătră membrii Ligii, prin care le atrage atenția la scopurile bine precisate ale Ligii și la interesele unității noastre culturale mai amenințate de cât ori când altă dată. Promit, că și vor face o cestie de conșciință și de onore din îngrijirea, ca acésta instituție să fie ferită de fluctuațiunile intereselor vremelnice ale partidelor politice din țară. Recercă pe toți Românii din Regat, să vină în ajutorul Românilor de preste hotarē, cari luptă și sufer pentru apărarea naționalității noastre comune.

Comitetul vechiu nu voesce a preda noului comitet archiva și cassa Ligii, ci protesteză în contra purcederii congresului. În protest se zice, că unii din membrii congresului au cercat, să provôce scandaluri și să terorizeze; s'au adus decisiuni contrare cu statutele Ligii. Congresul era îndreptățit, să completeze comitetul, a cărui mandat espiră numai în Maiu 1897, și să nu alégă comitet nou, înainte de ce cel vechiu și-ar fi dat dimisia. Alegerea noului comitet este ilegală și din motivul, că cei aleși au întrunit numai câte 61 voturi și mai puține de 61 voturi din 176 delegați ai congresului. Protestul este subscris de dnii Periețian-Buzău, Delavrancea, Bursan, I. Bianu, Sibleanu, Iancovescu.

Revistă bisericească.

Roma.

Oficiul de informațiuni al guvernului italian anunță următoarea scire importantă: „Sfinția Sa Leo XIII a dat un semn deosebit al simpatiei sale față cu poporul italian. Nu de mult a conferit cu sume mai mari la colectele, prin cari caritatea publică ajută familiile ostașilor italieni căduți în Africa. Acum trimite pe Mgr. Macario de-a dreptul la regele Menelic cu o epistolă, prin care rógă pe invigătorul rege al Abisiniei, ca să elibereze pe captivii italieni, cari se află în mâinile lui. Acésta mică expediție separată a Papei a plecat deja spre sudul depărtat și în Port-Said s'a alăturat la compania de misiune a lui Versovic-bey, care încă cu asemenea intențiuni filantropice a pornit spre țara Negusului.“ Cu satisfacție notificăm, că și lumea oficioasă italiană recunoșce publice, cum că Sfinția Sa nutresce afecțiune deosebită față cu poporul său italian.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Dieta a început în 29 l. tr. desbateră proiectului de lege despre iudicatura curiei în afacerile electorale. Proiectul acesta, care ar avé de scop pedepsirea abuzurilor electorale, se tracteză în presă de mai bine de două decenii; cu tôte acestea proiectul așa, cum e prezentat de guvern, este defectuos. Partidul de

călindarul iulian au fost visecți, după călindarul gregorian ani comuni.

O dată ce ai ajuns, să știi, pe ce zi a căduț 1 Ianuar a cutărui an, cu ușurință poți să afli ziua ori și căruși dat din respectivul an. Felul, cum o poți să știi, e, să numeri, a câtea zi a anului e ziua cercată, și numărul, ce l-ai aflat, să-l împarți cu 7. Dacă la împărțire nu-ți rămâne rest, datul a căduț cu 1 zi mai înainte ca anul nou; Țr dacă restul e 1 ori 2 ori 3 ș. a. m. d. de la ziua anului nou, numeri înainte 1 ori 2 ori 3 sau și mai multe zile și afli ziua datului, ce și-ai pus de gând, să-l cerci. Așa 21 Septembrie 1890 st. n. a căduț pe Duminecă, fiind că 1 Ianuar a căduț pe Marți Țr din 1 Ianuar până în 21 Septembrie sînt 263 zile, și 21 Sept. e a 264-a, și apoi ce e mai ușor de cât a afla, că 264 împărțit cu 7 de cuotient dă 37, de rest 5, și că numărând de la Marți cu 5 zile înainte dai de ziua Duminecii. Ziua de 21 Septembrie st. n. a căduț cu 12 zile mai în urmă, fiind că atâta e diferența între cele două călindare. va să zică Vineri (de Duminecă până în Dumineca viitoare sînt 7 zile, Țr de aci până Vineri 4, și Vineria e a 5-a).

Călindarul iulian a urmat întru tôte dispozițiilor strămoșului nostru Cesar și nici până azi nu a suferit absolut nici o schimbare, așa că ziua datelor iuliane se pôte afla pe

baza indicărilor date, fie acele date cât de vechi.

La datele călindarului gregorian, cu care avem mai mult de a face, trebuie să avem în vedere, că anii 1700 și 1800 nu au fost visecți, și Țrăși, că în 4 Octobru 1582 s'a făcut un salt de 10 zile trecēnd de la 4 Octobru de-a una la 15 Octobru, fără să trecă și cu ziua, așa că Joi a fost 4 Octobru, Țr ca mâne au scris 15 Octobru, dar de zis nu i-au zis Lunu, ci Vineri.

De la 15 Octobru și până în 28 Februar 1700 diferența între cele două călindare a fost de 10 zile, de atunci și până în 28 Februar 1800 de 11 zile, Țr din 28 Februar 1800 și până azi de 12 zile, și tot așa va fi până în 28 Februar 1900, de atunci în colo de 13 zile.

Din cele zise urmēză, că ziua datelor gregoriane se pôte afla cercând ziua după datul iulian și socotind diferența, unde este și câtă este. Dar firesce se pôte afla și independent de călindarul iulian luând ca zi de mănecare ziua anului nou present ori apoi ziua de 15 Octobru 1583, ce, pe cum s'a amintit, a căduț pe Vineri.

Ast fel se află ziua ori și căruși dat. Calea, pe cum se vede, e destul de ușoră. Dar este o cale încă și mai ușoră; înse despre acésta de astă dată din lipsa de spaț nu se mai pôte.

la putere scie, că fără terorisări, corumperi cu bani, bătăi, beții și alte abuzuri nu-și poate asigura domnia pe timp îndelungat; pentru aceea judecarea mai multor abuzuri o subtrage din competența curiei și o rezervă parlamentului, unde guvernul dispune de majoritate.

Asupra proiectului de la ordinea zilei mai întâiu a vorbit contele Apponyi, care constată, că măsurile prevădute spre curmarea abuzurilor electorale sînt numai pe jumătate, și ele ca atare nu pot duce acolo, cât dieta să fie o expresiune fidelă a voinței naționale. Abuzurile, cari se fac la alegeri, falsifică voința țării și demoralizează poporul. Fiind că și în proiectul acesta defectuos privește un paș spre bine, îl primesce, de și executarea loială a legii la timpul său nu o poate spera de la un guvern, care se laudă cu alegeri ca cele de la Neutra și Stomfa. În fine rezerva sa de până acum o explică Apponyi cu serbările milenare, nu zice înse nimic cu respect la faimele despre fusiune.

Polonyi încă combate proiectul și cere lărgirea dreptului electoral așa, că fie căruia cetățean trecut preste anii obligamentului militar, dacă scie ceti și scrie unguresce, să i-se dea drept de alegător.

Sâmbătă Ugronistul Sima a relevat, că în Europa nici în o țară nu e lege electorală așa defectuoasă ca în Ungaria. El poftesce, ca dacă toți locuitorii poartă sarcinile publice, să se bucure toți și de drepturi, și să se introducă sufragiul universal, care ar reîmprospăta puterile națiunii. — Hermann Otto și Horváth Gyula nu primesc proiectul nici în general.

Abia Marți și-a aflat și proiectul guvernului apărătorii în persoanele deputatului Jelinek și a ministrului Erdély.

Mercuri a vorbit și Pázmándy mai înțelepțesce. El a arătat defectele proiectului, pe care în general l-a primit. Apoi a zis, că trebuie să se pună mare pond pe aceea, ca la alegeri să se valideze adevărata voință a națiunii, și ca în parlament să potă veni și naționalitățile în număr corăspundător. Dacă naționalitățile își vor ocupa în parlament locul, ce li-se cuvine, și-si vor spune pe față gravaminele, nici când nu vor fi așa de periculoase, cum sînt continuându-și în ascuns agitația. Dreptul electoral nu este un privilegiu al națiunii magiare, ci toate naționalitățile au drept la el. Nu poate aproba restringerea dreptului electoral numai la cei, cari știu ceti și scrie unguresce. Căci câți cetățeni nu sînt, cari nu știu ceti și scrie unguresce, și totuși sînt patrioți escelenți. El voesce a măsura cu aceea-si măsură fie căruia cive, fie de origine magiară, fie de origine străină; căci este necorect și periculos a impune cuiva datorințe și tot atunci a-i denega dreptul. În proiectul din chestie află de superfluă și chiar periculoasă partea referitoare la agitațiunile religioase și confesionale în afaceri electorale, pentru că e greu a statori, unde se începe agitațiunea confesională și se gată deprinderea dreptului politic, care-l au și preoții.

Ugron Gábor a vorbit în contra proiectului, pe care-l primesce ca un

malum necessarium. El a zis: „Cel ce-mi fură averea, e un făcător de rele, cu toate că el mi-a făcut numai daună fără a-mi atinge caracterul. Cum vom numi înse pe acela, care despăie pe cetățeanul liber de libertatea lui, care-l umilește și lipsesce de drepturile lui? Acela e un făcător de rele cu mult mai mare, de cât cel ce-mi fură averea.“ Arată abuzurile electorale, pentru ștergerea cărora e necesară iudicatura curiei. Trebuie introdus sufragiul universal, care să se lege de cel ce știu ceti și scrie. La obiecția, că prin sufragiul universal cestiunea de naționalități va deveni și mai periculoasă, răspunde Ugron, că dînsul cunoșce în Ungaria diferiți cetățeni, cari vorbesc românesce, slăvesce, germănesce și în alte limbi, dar pe aceștia pe toți îi consideră de unguri. Față de el nu voesce altă lege de cât față de toți cetățenii patriei. „*În Ungaria naționalitățile nu sînt inimice națiunii magiare.*“ „La Români o inteligență crescută mai de curînd sub inspecțiunea statului ungar, chiar pentru aceea nu e magiară în sentimentele sale, căci vede, că până când în vecinătatea noastră rasa lor a format un stat, care poșede autonomia, cu totă auctoritatea ei, cu totă stima, cu toate prerogativele și cu tot nimbul, pe atunci noi Ungaria nu putem crea așa, pe cum trebuie, și pe cum au creat în vecinătatea noastră, aceea-si autonomie, aceea-si organizare politică autonomă, viață economică deosebită. Nu vă mirați așa dară, dacă aceea li-se presentă ca un ideal, *mai ales când legislativa Ungariei nu le măsura și dîșilor drepturile cu măsura, cu care măsura tuturor cetățenilor din Ungaria,* ci p. es. în Ardeal susține censul electoral injust și cercurile electorale injuste. Trebuie să se influințeze prin o administrație dreaptă și bună, érá nu a împărți administrația, după cum aparține cineva cutărei naționalități; să se servescă popoului administrație dreaptă și egală fără deosebire, că e magiar ori român.“ Naționalităților încă să li-se dea toate drepturile, căci numai așa se pot lega strîns de această patrie. Aceste drepturi să le dăm noi și să nu așteptăm, ca să le elupte agitatorii lor pe contul nostru.

„*Este cu totul greșită părerea, care voesce a rezolvi viața de stat numai din punctul de vedere al limbii. Căci dacă privim Europa întrégă, vedem că limba nu formeză element alcătuitor de stat.*“ Partea constitutivă a statului o formeză — tot de una — conceptul patriei, unitatea geografică, istoria. Pentru aceea procedura de a imputa ómenilor, că vorbesc altă limbă, e greșită, ci numai la aceea trebuie făcuți atenți, că interesele ne sînt comune. „Deci noi trebuie să trîngem la sînul nostru cu iubire frățescă și naționalitățile nemagiare ale acestei patrii, cât să nu privescă în ea numai pămîntul, în care lucră și sufer, ci unde deprînd și drepturi.“

Kossuth F. spune, că de și cu greu, dar totuși se alătură la părerea, că să potă fi alegători toți cei ce preste tot știu ceti și scrie, de și i-ar mai plăcé, ca dreptul acesta să fie restrîns numai la cei ce știu ceti și scrie unguresce.

Proiectul pus la vot se primesce în general. Desbaterea specială se începe Mercuri în săptămîna viitoare.

Austria.

Serbările milenare unguresci au dat ansă la debateri animate în ședința din 29 I. tr. a parlamentului austriac. Deputații Hauck și dr Lueger au propus, să se răspundă fără amânare la interpelările în afacerea studenților universității persecutați, pentru că nu duelază cu Jidanul și au demonstrat în contra mileniului.

Dr. Lueger după ce a condamnat desființarea reuniunilor studentesce, întrebă, cum a ajuns ministerul austriac, să promoveze mileniul unguresc? Nimeni nu poftesce, ca ministerul să se pronunțe în contra mileniului, dară e datorința guvernului austriac de a rămîne neutral. Pentru partea austriacă a monarhiei nu e ceva îmbucurător amintirea primei aparițiuni a Magiarilor. Dacă fiul ministrului de culte a vorbit pentru mileniul în Theresianum, cum de se interzice altor tineri de a vorbi în contra mileniului? Guvernul ungar se folosește de elementele radicale și extreme în lupta în contra Austriei. Tinerimea universitară nu trebuie condamnată, pentru că își exprimă scandalizarea sa față de serbarea milenară. În adevăr acesta nu e serbare ungurescă, ci jidovescă.

Ministrul de culte br. Gautsch declară, că atitudinea Austriei față de Ungaria tot de una a fost loială. Măsurile luate de guvern conduc la păstrarea bunelor raporturi cu Ungaria; apoi serbările milenare culminază în omagii față cu Maiestatea Sa Domnitoriul nostru. Declararea tinerimii, că Jidovii nu sînt capabili de satisfacție, este o vătămă pentru aceștia. Vătămarea o condamnă guvernul, și nici de cât nu sfătuesce duelul cu Jidovii.

Dr Lueger impută ministrului, că e necuviincios a se ascunde după spatele Monarhului spre a-si escusa faptele proprii.

Propunerea de urgență s'a respins cu 75 contra la 43 voturi.

Turcia.

De mai multe săptămîni domnesce agitație pe insula Creta, care agitație mai apoi a degenerat în un macel înfricoșat între poporațiunea creștină și între cea mohamedană a insulei. Locuitorii greci în număr cam de 200.000 s'au revoltat de repeți ori în contra domniei turcesce manifestându-si dorința de a fi anexați la Grecia. La acesta s'au opus atât cei 100 de mii de locuitori turci, cari ocupă mai ales orașele, cât și guvernul sultanului. La insistința puterilor europene s'au făcut în 1869 unele îmbunătățiri pentru creștini, dară aceștia nici de atunci în cöce nu au fost mulțămiiți cu domnia turcescă. Abuzurile oficialilor și escesele soldaților turcesci au potențat nemulțămirea, cari acum se manifestă în ucideri și vîrsări de sînge. Puterile au trimis la Creta năi de răsboi.

Suspendarea Primatului Genadie.

Reproducem următoarele din „Monitorul Oficial” din București:

Mercuri la 1 Maiu s'a deschis Stul Sinod prin decret regal conform legii sinodale.

La această ședință a fost față numai I. P. S. S. Mitropolitul Primat și P. P. S. S. L. L. Episcopul de Roman, Arhiepiscopul Valerian Râmniceanul, Dositeiu Botoșeanul, Melitie Gălățeanul și Nifon Ploșteanul; 6r lipsă au fost: I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. P. S. S. L. L. Episcopii de Huși, de Dunărea-de-Jos, de Buzău, de Argeș, de Râmnic-Noul-Severin, și Arhiepiscopii: Ioanichie Flor Bacauanul, Calistrat Bărlădeanul, Pimen Pitișteanul și Atanasie Craioveanul.

Cu toate că I. P. S. S. Mitropolitul Primat se înțelesese cu D. ministru de culte și de instrucțiune publică, ca viitoră ședință a Stului Sinod (Joi fiind sârbătoare) să fie Vineri în 3 Maiu, I. P. S. Sa nu a convocat Stul Sinod pentru acea zi.

Ministrul cultelor a adresat I. P. S. S. Mitropolitului Primat următoarea adresă, prin care-l ruga, să convoce Sinodul pentru ziua de 6 Maiu la orele 2 p. m.

4 Maiu 1896.

Înalt Prea Sfințite!

După înțelegerea, ce am avut cu I. P. S. S. Văstră în ziua deschiderii Stului Sinod, mă așteptam, ca Vineri 3 Maiu să se țină ședință. Vădând, că din cauze, ce nu-mi sunt cunoscute, Stul Sinod nu a fost convocat pentru ziua de Ieri, vă rog, să binevoiți a lua dispozițiunile convenite, ca ședința viitoare să aibă loc Luni 6 Maiu la orele 2 după-amăzi, aducându-vă la cunoștință, că la această ședință voi asista și eu.

Ministru P. Poni.

În loc de a convoca Sinodul în 6 Maiu la orele 2 p. m. I. P. S. Sa a făcut convocarea pentru 9 ore dimineața.

La această ședință nu au fost față de cât I. P. S. S. Mitropolitul Primat și P. S. S. Episcopul de Roman și Arhiepiscopii Dositeiu Botoșeanu și Nifon Ploșteanu.

În aceeași zi de 6 Maiu I. P. S. S. Mitropolitul Primat a trimis ministrului de culte și instrucțiune publică următoarea adresă:

Domnule ministru!

Stul Sinod fiind deschis în sesiunea de primăveră prin înaltul decret Regal No. 2.228 pentru ziua de 1 Maiu a. c. a fost împedecat de a ține ședință, din cauză că mai mulți P. P. S. S. membri au lipsit în mod concertat, repetat și nemotivat; 6r alții motivat, pe cum este I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei. —

Față cu asemenea stare de lucruri jignitoare demnității acestui înalt corp bisericesc și păgubitoare pentru biserica noastră națională; apoi mai având în vedere și dorul, ce credem, că și Dvóstră aveți pentru pacea Bisericii, atât de scumpă creștinilor acestui pământ de Dumnezeu Regat, vă rugăm, Domnule ministru, să binevoiți a obține de la Înțeleptul și Piosul nostru Rege Mesagiul de închiderea actualei sesiuni a Stului Sinod, mai ales că lucrările de ordinea zilei nu reclamă urgență și prin urmare se pot amâna până la sesiunea de toamnă, când și P. P. S. S. membrii vor înțelege, că sînt datorii a participa la lucrările, ce privesc interesele mari ale Bisericii, 6r până atunci comisiunile alese

în sesiunea trecută vor pute să pregătescă rapoartele, cu cari au fost însărcinate.

Președinte, Ghenadie Mitropolit Primat.

Ministrul cultelor și al instrucțiunii a adresat I. P. S. S. Mitropolitului Primat următoarea adresă la 8 Maiu 1896:

Înalt Prea Sfințite!

Am primit adresa I. P. S. Vóstre No. 42 din 6 Maiu a. c., prin care-mi arătați, că Stul Sinod a fost împedecat de a-și ține ședințele sale din cauză, că mai mulți P. P. S. S. membri au lipsit în mod concertat, repetat și nemotivat.

O asemenea stare de lucruri este, fără îndoială, — „fórté jignitoare acestui înalt corp bisericesc și păgubitoare pentru biserica noastră națională”.

Guvernul la rîndul său, fórté îngrijat de cele ce se petrec, înainte de a solicita de la M. S. Regele subsemnarea Mesagiului de închidere, are datoria de a cerceta cauzele, cari au adus această stare de lucruri în sfînta noastră biserică națională, pentru ca în urmă deplin luminat asupra adevăratelor cauze ale abținerii P. P. S. S. membri, să pótă lua în cunoștință de cauză măsurile cele mai nimerite pentru a aduce pace în Biserica și a menține sus prestigiul acestei sfînte instituțiuni.

Vă rugăm dar și pe I. P. S. Vóstră a ne comunica tot, ce cunoșceți în această privință.

Ministrul de culte a adresat în 6 Maiu I. P. S. S. Mitropolitului Primat o nouă cerere de a convoca Stul Sinod pentru 7 Maiu la 11 ore a. m. conform regulamentului.

Acastă ședință a fost convocată, și au asistat la dînsa 6rași numai I. P. S. S. Mitropolitul Primat și P. S. S. Episcopul de Roman și Arhiepiscopii Dositeiu Botoșeanul și Nifon Ploșteanul fiind absenți ceilalți 12 P. P. S. S. membri.

În ziua de 8 Maiu I. P. S. S. Mitropolitul Primat a trimis ministrului de culte adresa următoare:

Domnule ministru!

După cum am avut onóre a vă face cunoscut prin adresa No. 42 din 6 Maiu e., Stul Sinod a fost împedecat de a ține ședințe din cauză, că majoritatea P. P. S. S. membri au lipsit. Pentru cunoștința Dvóstre vă înaintăm aci alăturat trei memorii, cari cuprind în copie răspunsurile P. P. S. S. membri, cari au comunicat, că nu pot veni la ședințe: indicând în același timp și numele acelor, cari lipsind nu au trimis la Stul Sinod nici o încunoștințare sau arătare de motive conform canónelor. Aceste lipsiri ale P. P. S. S. membri, cari tóte fără excepțiune sînt nemotivate, în trei ședințe consecutive constituie o gravă stare de lucruri în Stul Sinod, unde trebuie să domnească pace și împlinirea datoriei, dovedind în același timp, că acele lipsiri potrivit art. 9 (modificat) din legea constituirii Stului Sinod sînt concertate. —

Chiar principiul art. 9 (modificat) din legea constituirii Stului Sinod se enunță în mod defavorabil pentru P. P. S. S. membri, cari au observat în mod concertat de la ședințele Stului Sinod. Faptul concertării sau conjurațiunii și patriei, — se probéză din însăși declarațiunile aprópe identice ale acelor P. P. S. S. membri, cari au anunțat, că nu pot veni la ședințe. Același lucru îl probéză în special și declarațiunile P. P. S. S. Arhiepiscopii Ioanichie Bacauanul, care, de și la

ziua deschiderii Stului Sinod anunțase telegrafic, că va veni la ședințe, cerend concediul de trei zile, totuși prin petițiunea înregistrată la No. 108 arată, că nu póte lua parte la ședințele Sinodului, până ce nu se va limpezi jalnica situațiune a Stei noastre Bisericii; 6r motivele detaliate ale neparticipării zice, că le-a expus înaltului guvern. Faptul vorbesce de sine.

După aceea I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei prin oficia I. P. S. Sale a comunicat, că este bolnav și că a plecat la reședință; 6r în urmă am constatat, că este în Capitală sănatos, și de aceea a fost rugat din nou, să vină la Stul Sinod pentru ziua de 7 Maiu, dar nu a răspuns nimic.

Așa dar, pe cum vedeți, D-le ministru, atât declarațiunile trimise Stului Sinod de unii membri, cari se v6d în memoriile alăturate, cât și tăcerea celor alalți confirmă unul și același fapt: concertarea, care în mod vinovat împedecă pe Stul Sinod de a lucra.

Președinte, Ghenadie Mitropolit Primat.

Mitropolitul Primat agravând conflictul prin m6surile disciplinare luate cu de la sine putere în contra mai multor membri ai Stului Sinod și ne mai făc6nd nici o convocare a a Stului Sinod, ministrul de culte a cerut Joi în 16 Maiu de la Mitropolitul Primat, să convoce Stul Sinod pentru Vineri 17 Maiu.

Adresa este următoarea:

Nr. 2.267, 16 Maiu 1896.

Înalt Prea Sfințite!

Am onóre a vă ruga, să binevoiți a dispune, ca ședința viitoare a Stului Sinod să aibă loc mâne Vineri 17 Maiu 1896 la orele 11 a. m. conform regulamentului.

Vă comunic tot o dată, că la această ședință voi asista și eu.

(Va urma.)

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Mercuri sară a plecat la Budapesta, de unde se va întórece numai în săptămána viitoare.

Din Archidieceasă. On. Vasiliu L. Pop adm. parochial în Poptelec și notar al tractului Dergei este numit paroch în Sângeorgiul de Meseș și administrator protopopesic al Almașului.

Dr. Lucaciú predicator în București. Cetim în „Timpul” din 23 Maiu v.: „Ni-se afirmă, că părintele dr. Vasile Lucaciú a fost numit de către Papa predicator al catedralei catolice Sf. Iosif din București. Părintele dr. Lucaciú a și sosit deja în capitală.”

Dr. Iuliu Bărdosy, inspector r. u. de școle în retragere, al fost proclamat membru de onóre al Reuniunii înv6țătorilor gr. cat. din comitatul Sibiului în ședința ei ținută în 12 April.

Catastrofa de la Moscva. Țarul din incidentul încoronării sale a dispus, să se dea m6ncare și beutură miilor de popor adunat în Moscva. Cu ocaziunea distribuirii m6ncărilor și beuturilor poporul în număr de 150,000—200,000 indiviđi s'a îmbulđit așa de tare, căt au fost striviți și uciși la 4000 de ómeni. Țarul a asistat la înmormintarea lor și a demandat, să se dea câte 1000 ruble familiilor, cari și-au perdut vre un membru în această catastrofă. Nefericirea această a produs o consternare generală. Poporul 6 indignat asupra poliției, care nu a luat m6surile de precauțiune spre susținerea ordinii.

Petrecerea de vară a pompierilor voluntari din Blaș se ține în 7 a. c. în grădina „Comșa” din Veza. Începutul la 3 ore d. a. Prețul de intrare 50 cr. de persoană, 1 fl. de familie.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Aci am puté, să arătăm, cum învățătura catolică despre indulgențe și aplicarea ei în biserica catolică tot de una a consunat cu învățătura adevărată a bisericii orientale despre indulgențe, și cum dnu de la „Tel. Rom.“ sciu despre indulgențe ca și despre alte învățături și instituții de ale bisericii catolice numai atâta, cât au învățat de la Luteranii din Lipsca și din Iena. Dar cestiei acesteia îi dăm acum pace, căci în elucubratiunea dlor de la „Tel. Rom.“ urmază un punct foarte interesant. Etă-l:

Dar pôte imi va reflecta dl autor, că fanarioții și sêrboteii, pe cum îi numesce dsa, storcându-ne materialicesce și-au introdus și limba lor în biserica noastră.

Așa e, dar mulțămită lui Dumnezeu, căci nici prin acésta nu mult ne-au putut strica, pe cum nici limba latină în biserica papistașă nu mult au stricat poporêlor supuse ei. Adaug înse și aici, că de parte să ne bucurăm de acest abus personal și nu isvorit din învățaturile bisericii ortodoxe al fanarioților și sêrbilor, din contră îl condamnăm, dar tot a fost mai puțină primejdie pentru poporul român, de cât că s'ar fi unit cu biserica Romei. Etă pentru ce.

Biserica ortodoxă este biserica națională, ér nu cosmopolită ca cea papistașă. Acesteia îi trebuie numai papistași, ér nu și națiuni. Apoi cultură și morală adevărată numai pe base naționale se pôte câștiga.

Că cosmopolitismul nu promovéză interesele naționale, nu mai încape nici o îndoelă. Dovadă tocmai biserica unită română.

Pôte și aci imi va reflecta dl autor că și bărbații români uniți luptă și sufer pentru drepturile noastre naționale. Așa e. Dar ast fel de bărbații mai luminați aveți foarte puțini, până când renegați foarte mulți.

Ore adevărat să fie, că biserica catolică e o instituție cosmopolită? E prea adevărat! Bucuros și cu însuflețire facem dlor de la „Tel. Rom.“ concesia asta, căci biserica catolică, chiar pentru că e catolică, universală, neapărat are să fie cosmopolită, are să-și câștige membri pe totă fața pământului și să cuprindă în brațele sale cu iubire de mamă toate poporêle de pe fața pământului.

Când a apărut creștinismul pe scena aceluia teatru, care se numesce istoria nêmului omenesc, el a găsit omenimea întregă cuprinsă de păgânism. Numai un singur popor, un popor măruntel, poporul Îudeilor, a rămas ferit de păgânism. Și păgânismul, fêțul satanei, în mijlocul nêmului omenesc n'a putut, să sevărsescă alt lucru fără numai lucrul său, lucrul satanei. Păgânismul se silia a separa și a isola poporêle. Lumea cea veche perduse credința aceea comună, care se derivase încă din revelațiunea dumnezească străveche și originală. El de aceea cunoscea numai religii naționale isolate și chiar și neînsemnatele rămășițe ale adevărului religios le privia numai prin prisma intereselor, vederilor și doririlor naționale ale vieții ori împărăției respective și schimosindu-le le lipia de zeii și eroii vitei ori împărăției respective. El nu mai scia nimica despre originea comună a nêmului omenesc întreg de la o singură păreche de omeni, ci în locul acestei convicțiuni vestia autochtonia, érá prin acésta poporul fiesce cărnii stat se separa până în rădăcina sa de cătră cele

alalte poporê și se făcea, să privescă de străin, de barbar, de vrășmaș pe ori cine se ținea de poporul altui stat. Urmarea practică a fost apoi izolarea lui de cătră alte poporê, carea admitea în chip excepțional o puținică apropiere numai atunci, când interesul statului o pretindea acésta. În acest chip a trebuit, să ajungă la strîmtoarea cea mai tristă iubirea aceea față cu semenii săi, carea e sădită de la fire în ori care inimă omenescă: iubirea aceea s'a mărginit numai la îmbrățișarea cât se pôte de rece a celor ce erau legați de olaltă prin înrudirea națională și familiară de sânge. De aceea păgânismul nu cunosce fără numai împărății naționale, nu altă religie fără numai religie națională și și acésta numai ca o instituție politică, nu altă însoțire de poporê, fără numai subjugarea prin cel mai puternic, însoțirea prin devisa „Vae victis!“ pe cum o puneau în praxă Romanii, cei ce cu fâle și dinți de fer sdrumicau poporêle, până ce ele se făceau membre amorțite și fără de voință proprie ale imperiului. Ér unde un popor nu voia, să se plece, acolo recurgeau la mijlocul extrem: îl nimiciau cu fer și cu foc ori îl desrădăcinau, îl împrăștiau în toate părțile lumii.

Întemeierea bisericii creștine a pus capăt acestei izolări a poporêlor: vasul cel prețios de alabastru s'a frânt, și mirul cel de mult preț al cuvîntului lui Dumnezeu s'a vărsat preste toate poporêle. Creștinismul avea să arunce la pământ zidul despărțitoriu național dintre poporê, să facă din omenime érá o singură familie mare, de și cu forme de guvernare diferite. Împărățiile cele uriașe, cea elină-macedoné și cea romană, au fost numai furierii, cari au avut, să gătescă sălaş pe sama religiunii universale prin aceea, că au adunat poporêle singuratic sub același jug și în acest chip le-a apropiat mai tare de olaltă. Mântuitorul dă Apostolilor săi mandatul de a merge în totă lumea și la toate poporêle, de a le vesti aceeași Evanghelie, ca toți să fie una, pe cum și el și Tatăl una sînt. În dată Rusaliile creștine cele dintâii sînt un triumf, ce l-a serbat înfrățirea creștină a poporêlor, când cei adunați în Ierusalim din diferite țeri și limbi au zis: „Ați nu étă toți aceștia, cari grăesc, Galileenii sînt? Și cum fiesce carele auzim limba noastră, în carea ne-am născut? Parții și Mideii și Elamiteii, și cei ce locnesc în Mesopotamia, în Asia și în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei cele de lângă Cirini, și nemernicii Romanii și Iudeii și veneticii, Criteii. Arabii auzim pe ei în limbile noastre grăind măririle lui Dumnezeu.“ Și în scurtă vreme după sêrbătorea aceea a Rusaliilor se revarsă învățătura cea nouă preste poporêle, cari mai înainte erau separate. Când națiunea Îudeilor prefinde pe sama sa în împărăția mesiană a sufletelor o prerogativă față cu poporêle mai înainte păgâne, îi răspunde Apostolul nêmurilor: „Christos este pacea noastră, carele a făcut amîndoué una, și păretele cel din mijloc al zidului l-a sfărmat,“ și acum „nu este osebite Îudeului și Elinului“. Dacă Elinul înaintat în cultură privește cu dispreț la barbar, îi zice éráși Apostolul nêmurilor: „Elinilor și barbarilor, înțelepților și neînțelepților dator sînt.“ Cei ce în privința locașului și în a limbii

sînt despărțiți unii de alții, prin botez și împreună în rudenie strînsă ca civii ai împărăției lui Dumnezeu, se fac frați, nu mai privesc unii la alții cu rēcélă ca aparținătorii unor vițe străine. Ei sînt una în învățăturile cele mai ample și mai adânci, ca se pot comunica spiritulul omenesc: „Un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu, părinte al tuturor.“ La masa Domnului intră ei în înrudirea aceea tainică de sânge cu capul lor dumnezeesc cel nevêdut și în tre olaltă. Ei toți, omenii și poporêle, a face de aceea sînt uniți în chip moral într'o prietinie intimă prin porunca cea mare a iubirii deapropelui.

Creștinismul se împotrivesce în chipul cel mai hotărît separării, căci acésta e dorința urmarea păcatului. Creștinismul va să împreune ceriul cu pământul, pe Dumnezeu cu omenii, poporêle cu poporêle într'o împărăție spirituală uriașă, în care „se vor spune lui Christos toate, ca să fie Dumnezeu toate într'u toate“. Așa se promovéză între vițele nêmului omenesc comerțul bunurilor spirituale și materiale, schimbarea împrumutată a ideilor, ba chiar și mestecarea fizică, și se înfășură în jurul poporêlor și împărățiilor o legătură frumoasă de prietinie. Ast fel chiar și națiunii de limbă diferită pot, să trăescă prietinesce întrunite sub același sceptru, și chiar prin talentele lor diferite, — căci nici un popor nu are toate talentele, — să formeze o comunitate înfloritoare.

Zidirii întregi, atât celei cuvîntătoare, cât și celei necuvîntătoare, atât celei organice, cât și celei anorganice, i-a imprimat zidul un timbru: unitatea în pluralitate și pluralitatea în unitate. Aceeași idee dumnezească o găsim realizată în chip minunat de frumos în biserica catolică, în instituția dumnezească cea mai perfectă de pe pământ. În toate timpurile, în toate părțile pământului, la toate poporêle păzesce biserica catolică zidul fundamental al unității în credință, în viață etică și în guvernarea sa prin singurul său cap vizibil; și așa ajunge la expresie unitatea nêmului omenesc ca unitate familiară. Dar pe lângă acésta biserica socotesce în chipul cel mai gingaș pluralitatea, adecă deosebirea poporêlor și individualitatea lor moștenită, și ori unde e cu puțință, împărtesce pe baza acésta patriarhiile și episcopiiile sale și cultivă ori ce obiceiul poporal inocent, și prin preceptul său al iubirii și prin impunerea rigorosă a preptului al cincilea și al șeptelea dumnezeesc scutesc statele mai debile față cu cele preaputernice, păzesce poporêle mai mici de absorbi prin cele mai puternice. Pe cum o mamă bună cuprinde cu aceeași iubire pe toți pruncii săi, ori cât de tare li-s'ar deosebită caracterele, și combate numai ceea ce e defectuos în temperamentul singuraticilor săi prunci, pe cum o mamă bună scutesce cu iubire deosebită pruncul său mai debil față cu frații lui mai puternici, — întocmai așa purcede și mama cea mare a poporêlor cu națiunile și vițele singuratic de pe fața pământului.

Nicăiri nu se găsește o cuprindere cosmopolită mai sublimă a lumii, nicăiri de altă parte o iubire de patrie și o alipire de individualitățile de popor mai adevărată și mai credincioasă ca la biserica catolică și la

ei cel adevărat. Toți zic cu o gură, și cu o inimă: „Cred într-un Dumnezeu — într-o una, sfântă, catolică și apostolică — în America.“ Toți se simțesc ca frați în cugețarea, credința și viața sa, în vederile, cele mai energice și mai bogate de consecințe, și de altă parte pricep, că individualitățile popoarelor sînt o binefacere pentru nemișcarea lumii. Nu monotonia, ci diferența de tonuri e izvorul armoniei. Ast fel e adevărul naționalism catolic, plin de iubire față de pămîntul patriei și cu nemișcarea, înseamnă de izolare în a față, fără de acel separatism curat negativ, cu care liberalismul a mestecat unei idei în sine bune veninul minciunii și a făcut din ea o schimositură răscăscă.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Egiptenul beu dintr'un fole cu apă, ce era lângă el. Apoi continuă:

„Ei m'am născut în Alexandria dintr-o familie principescă și preoțescă, și am primit o educație, ce era obișnuită în casta mea. De timpuriu simțiam întru mine nemulțumire. Credința, ce mi-s'a impus, mă împiedicase între altele, că după moarte, după dizolvarea trupului, sufletul îndată călătorește și ca mai înainte, de la gradul cel mai de jos până la omenire, firea cea mai înaltă și cea mai de pe urmă, și anume fără considerare la viața lui de mai înainte. Când am auzit despre împărăția de lumină a Perșilor, despre raiul lui cel dincolo de puntea de la Căminat, preste care trec numai cei buni, atunci gândul nu mă mai părăsi, și ziua și noaptea mă frământam cu întrebarea despre călătorie veșnică și o viață veșnică în Rai. Dacă Dumnezeu e drept, — și așa mi se învățase dascălul meu, — atunci cum de există deosebire între bine și rău? În Rai am văzut împede, am ajuns la conștiința, la partea cea mai de frunte a legii, la care reduceam religia cea curată, și moartea e numai punctul de crasă, în care rășcoșii se părăsesc și per, era credinciosul și înaltă la o viață mai înaltă. Nu Nirvana și Buddha ori pacea negativă a lui Brahma, și Melchior, nici situația mai bună în Hades, care o promite credința Olimpului, o Căminat, ci viața, — viață activă, voioasă, veșnică, — viață la Dumnezeu! Descoperirea că viața m'a îndemnat la scrutare ulterioară. Pentru ce să se păstreze adevărul ca o taină și sama egoismului preoțimii? Causa acestei primări încetase. Filosofia ne învățase cel puțin toleranță. În Egipt în locul lui Ramse împărăția Roma. Într-o zi eram în Brucheion, la partea cea mai frumoasă și mai împopulată a Alexandriei. Me scula și predicai. Sufletul și Occidental curgea la mine, să mă audă. Învățacei de ai filosofilor, cari mergeau la bibliotecă, preoții din Serapeion, cari perdevară din muzeu, inspectorii de ai templului, țărani din Rhacotis, — o mulțime înnumărată, — se opriră, să mă asculte. Eu predicai despre Dumnezeu, despre suflet, despre dreptate și nedreptate, despre ceri, despre răsplata unei vieți virtuose. Pe fine, pe seară, te-au bătut cu petri; ascultătorii mei la început ascultară mirându-se, apoi

riseră. Cercați din nou; ei aruncară asupra mea cuvinte de batjocură, acoperiră pe Dumnezeul meu cu ris și întunecară ceriul meu cu hulă și cu batjocură. Pentru a nu-mi perde vremea mă dusei.“

Din Hindu se storse un suspin lung. El zise: „Vrășmașul omului, frate, e omul!“ Baltasar tăcu câtă va vreme.

„Mi-am bătut multă vreme capul, să aflu cauza nereușitei mele, și pe urmă am găsit-o,“ zise începând din nou. „Pe riu la deal, cale de o zi de la cetate, este un sat, în care locuiesc păstorii de oi și grădinarii. Am închiriat o luntriță și am mers acolo. De sară am chemat omenii la mine, bărbați și femei, cei mai săraci între săraci. Le-am predicat întocmai așa, pe cum predicasem omenilor aceluia de frunte în Brucheion. Ei n'au ris. În ceea sară era le-am grăit, și ei au crezut și s'au bucurat și au dus nou-tățile mai de parte. Când i-am adunat a treia oră, omenii au format o reuniune de rugăciune. Acum m'am întors în cetate. Pe când vislam pe riu la vale sub stelele, cari nici o dată nu-mi luciseră așa de limpede și de aproape, mi-s'a luminat mintea cu privire la următoarea învățătură: Dacă vrei, să începi o reformă, nu te duce în cetățile fruntașilor și bogăților, ci te du mai virtuos la aceia, a căror păhar de noroc e gol, — la cei săraci și de rînd. Și apoi mi-am făcut un plan nou și i-am dedicat viața mea. Întâiu și mai întâiu mi-am asigurat averea mea cea mare așa, ca ea cametele să mi-le aducă sigur și să-mi stea tot de una la dispoziție, dacă ași ajunge la strămoșii mei.“

„Din aceea zi, fraților, am călătorit pe Nil în sus și în jos, m'am așezat în sate și pe la toate vițele predicând neîncetat despre singurul Dumnezeu, despre o viață dreaptă și despre răsplata cerescă. Am făcut bine, — cât, nu mi-se cade, să o spun eu. Am cunoscut și aceea parte a lumii, carea s'a părut a fi matură spre a primi pe Acela, pe care noi ne silim să-l găsim.“

O roșetă repede trecu preste fața negrie a vorbitorului, dar el își înfrină sentimentul și continuă:

„Anii, cari trecură acum, fraților, au fost turburați de un gând, — dacă mă voi muta din viața aceluia, ce va fi din opera aceea, pentru care m'am luptat? Să se sfârșească ore de o dată cu mine? De mai multe ori visasem despre o organizație ca despre o încoronare potrivită a operei mele. Nu voi, să vă ascund nimica, și de aceea vă spun, că am făcut încercarea de a o realiza, dar n'am reușit cu ea. Fraților, lumea e acum așa, cât acela, care va să restaureze vechea credință a lui Mizraim, trebuie să aibă o uncție mai înaltă de cât omenescă; el nu are numai să vină în numele lui Dumnezeu, el trebuie să aibă dovezi, că ascultă de porunca lui, el trebuie să dovedească toate cele ce spune, până și pe Dumnezeu. Așa e de cuprins spiritul de mituri și de sisteme; așa se nasc nenumărați zei minciunoși pretutindenea, — pe pămînt, în aer, pe ceri; așa s'au încuibat ei în totă viața și gândirea: cât o întorcere la religia străveche se poate întâmpla numai pe cărări sângeroase preste câmpul persecuției; va să zică, cei întorși au să fie gata a renunța mai bucuroși la viața sa, de cât la credința sa. Și în această vreme cine poate ore, să ridice credința omenilor la o înălțime așa de mare a față de el, a față de Dumnezeu însuși? Pentru a mântui ome-

nimea, nu zic, pentru a o stirpi, nu, ci pentru a și-o redobîndi, trebuie, ca el însuși să mă facă încă o dată semne și minuni, — trebuie, ca el în persoană să se pogore pe pămînt.“

O emoțiune puternică cuprinsese pe cei trei bărbați.

„Nu sîntem ore pe calea de a-l cerea?“ zise Elinul.

„Pricepeți, pentru ce mi-s'a frânt încercarea de a întemeia o sectă,“ zise Egiptenul, după ce emoțiunea li-s'a mai liniștit. „Nu aveam unctiunea. Conștiința, că opera mea va peri, mă făcea nespuse de nefericit. Credeam în rugăciune; dar pentru ca rugăciunile mele să le fac mai glăsuțoare și așa de puternice, pe cum sînt ale vostre, fraților, am părăsit căile bătute și m'am dus acolo, unde încă nu a umblat picior de om, unde era singur numai Dumnezeu. Mai la deal de cataracta a cincina, mai la deal de îmbinarea celor două brațe ale Nilului în Sennar, mai la deal de Bahr-el-Abiad în Africa cea depărtată și necunoscută, — acolo m'am dus. Acolo, cătră răsărit, varsă nisce munți vineți ca ceriul umbră răcoritoare preste pustia din apusul lor și cu cascadele lor nutrite de zăpada topită, ce acopere virfurile lor, umple un lac mare, care se estinde de-a lungul pôlelor lor de parte cătră răsărit. Lacul e maica marelui riu. Un an întreg și mai bine mi-au fost munții aceștia patria. Rodul curmalilor îmi nutria trupul, iar rugăciunea îmi nutria sufletul. Într-o sară umblam în dumbrava cea de lângă marea aceea mică. „Lumea m'ore. Când vei să vii? De ce să nu ved eu mântuirea, Dumnezeu?“ Așa mă rugam. Pe apele licuritoare se oglinda stelele. Una din ele părea, că și părăsesse locul și se înalță la suprafață, unde și însuși o lucire, care-mi lua vederca. Apoi se mișcă spre mine și se opri de-asupra capului meu, lămurit în apropiere de un braț. Eu mă arunca la pămînt și-mi acoperii fața. Un glas, ce nu avea nimica pămîntesc, îmi zise: „Faptele tale cele bune au învins! Bine ești cuvîntat, fiule al lui Mizraim! Mântuirea se apropie. Cu alți doi, din unghiuri depărtate ale pămîntului ai să veți pe Mântuitorul, ai să-i fiți mărturie! Și dacă veți fi ajuns toți la sfînta cetate Ierusalim, atunci întrebați pe omenii: Unde e, cel ce s'a născut împăratul Jidovilor? Că am văzut steaua lui la răsărit și am fost trimiși, să i-ne închinăm. Încrede-te din tot sufletul Spiritului, care te va călăuzi.“ Și lumina s'a făcut luminare internă, care nu suferia indoelă, și a rămas la mine, un cărmaci și călăuz. Ea m'a călăuzit pe riu la vale până la Memphis, unde m'am gătit de drum. Mi-am cumpărat cămila și am venit aci fără popas pe drumul de la Suez și Cufleah și la deal prin țările lui Moab și Ammon. Dumnezeu e cu noi, frații mei!“

Se opri, și acum se ridicară toți trei, împinși de un îndemn inconști, și și priviră unul altuia în ochi.

„Mi-se pare, că și-a avut scopul său descrierea amănunțită, carea ne-am dat-o unul altuia despre poporele noastre și despre istoria lor,“ zise apoi Egiptenul. El, pe care am pornit, să-l cercăm, s'a numit „împăratul Jidovilor“; sub acest nume mi-s'a spus, să întrebăm de el. Dar acum, după ce ne-am găsit și am auzit unul despre altul, putem să recunoștem într'insul pe mântuitorul, nu numai al Jidovilor, ci al tuturor poporelor

de pe pământ. Patriarhul cel ce a scăpat din potopul cel mare, a avut trei feciori la sine în corabie cu familiile lor, și acestea trei familii au împoporat pământul din nou. Din vechiul Aryano-Vaeio, cunoscutul ținut al raiului din inima Asiei, au pornit ei. India și depărtatul Orient a primit pe fiul lui Sim; coborâtorii lui İafet au pornit către miază noapte și apoi în Europa; fiul lui Cham au inundat pustiiile din jurul Mării roșii și au pătruns apoi în Africa; și de și cel mai mulți din cei din urmă petrec încă și în ziua de azi ca nomazi în corturi, totuși unii s'au așezat de-a lungul Nilului făcându-se lucrători de pământ.

Ascultând de un glas, care răsună de o dată în inimile lor, își strânseseră toți trei mâinile.

„Putut-a ôre, să ni-se dea o poruncă mai dumnezească?“ întrebă érá Baltasar. „Dacă vom fi aflat pe Domnul, atunci frații aceia și toate némurile, cari au purces dintr'înșii, vor ingenunchia cu noi și i-se vor închina. Și când ne vom despărți de olaltă, pentru ca fiesce care să mérégă în calea sa, lumea va auzi o învățătură nouă, — că ceriul póte să se dobîndescă nu cu sabia, nu cu înțelepciune omenescă, ci prin credință, prin iubire și prin fapte bune.“

Ei tăcură, și tăcerea era întreruptă de oftări și sfințită prin lacrimi; căci cei trei bărbați nu puteau să-și stăpânescă bucuria, carea cuprinse inimile lor. Era negrăita bucurie a unor suflete, cari se aflau la țermii rîurilor vieții, îndestulite și odihnind cu Mântuitorul în Dumnezeu.

Își lăsară mâinile și ieșiră împreună a fară dinaintea cortului. Pustia era tăcută și nemișcată ca și ceriul de-asupra lor. Sorele era aprópe de sfințit. Cămilele durmiau.

După o poposală scurtă adunară cortul și-l așezară în lăcți dimpreună cu bucatele cele ce au mai rămas. Apoi se suiră pe cămile și porniră, unul după cel alt, Egipténul în frunte, către apus în récórea nopții. Cămilele se legănau înaintând în fugă și observând direcția și distanța așa de acurat, cât se părea, că una pășese în urmele celei alalte. Călătorii nu mai grăiau.

În scurtă vreme se înălță luna. Și cum cele trei figuri albe alergau fără șgomot prin nóptea luminată de lumina palidă a lunii, păreau ca nisce năluți, cari

fug de umbre pacinice. De o dată se ivi în aer înaintea lor o făclie în flacără. Nu era mai înaltă de cât vârful unei coline mici, — și când priviră la ea, vedenia se adună în forma unei stele. . . . Și inimile lor bătea mai tare, și sufletele lor iubilau, — și ei erupseră în singurul strigăt însuflețit: „Steaua! Steaua! Dumnezeu cu noi!“

(Va urma.)

Bibliografie.

Din „Biblioteca pentru toți“, publicațiunea atât de folositoare, ce apare în editura Müller, au mai ieșit până acum următorii numeri:

Nr. 51, 57 și 59. „Din góna vieții“, bucăți scurte de poetul Vlăhuță, partea cea mai mare în prosă, scrise în o frumoasă și curată limbă românească.

Nr. 52. „Prieten“, roman de Fr. Coppée, descrie o mică întâmplare din marea viață parisiană.

Nr. 53. „Doi trandafiri“ și „Lacrimi de copii“, două gingașe povestiri de Wildenbruch.

Nr. 54. „Patriotul“ de Bourde, operă încoronată de Academia franceză, o cârtică de preț mare, dá tinerilor frumoșe învățături de patriotism și onestitate.

Nr. 55. „Din inimă“ poezii de R. D. Rosetti, scriitor tânăr, care prin originalitatea scrierilor sale se face tot mai cunoscut și apreciat.

Nr. 56. „Convorbiri despre artă“ vol. II. Folosul, ce-l aduce cârticea acesta, care are o mulțime de ilustrații, cetitorii îl vor fi observat din estrasul comunicat în unul din numerii trecuți ai foii noastre.

Nr. 58. „Schife usóre“ de Caragiale. Numele autorului ne-a făcut, să așteptăm de la dînsul mai mult, de cât s'a publicat aci.

Nr. 60. „Manon Lescaut“ I. roman de abatele Prévost, una dintre cele mai însemnate scrieri din literatura franceză. Autorul a fost secretarul prințului de Conti și a trăit în prima jumătate a vécúlui al 18-lea.

A apărut și se află de vânzare în Tipografia seminarială din Blaș:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaevenerabilului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr. Credem, că nu mai e lipsă, ca să atra-

gem atențiunea clerului nostru asupra acestor op. Fără de cartea această nici un preot nu póte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsească această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii noué create prin legile aceste.

Tot la tipografia seminarială se află de vânzare:

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în care se dau înviațiunile cele mai bune, cum să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după carne, 4. a dării supletóre generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vinat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,
fazele lor în trecut și valórea în presente.

Studiu istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se póte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Octolichul cel mio edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăit de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Crologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgierii, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. I. M. în R. mont. Să întimplat eróre la apeditură. Vei scusa, pe cui vor scusa și alții, cărora li-s'a trimis provocarea și și-au solvit abonamentul.

Editor și redactor răspunđător:
Dr. Victor Szmigelski.

(9) 7-10

Josif Gans,

fabricant și reparatoriu de masine agronomice
în Blasiu (Balázsfalva)

recomandă pe lângă garanță și serviciu solid și prompt depositul său de pluguri, mașine de îmblătit, de cusut, de trierat și de alte instrumente economice, toate din fier bătut.

Tóte obiectele amintite se pot procura dela susnumita firmă

